

माध्यमिक शिक्षा बोर्ड, राजस्थान, अजमेर

माध्यमिक परीक्षा

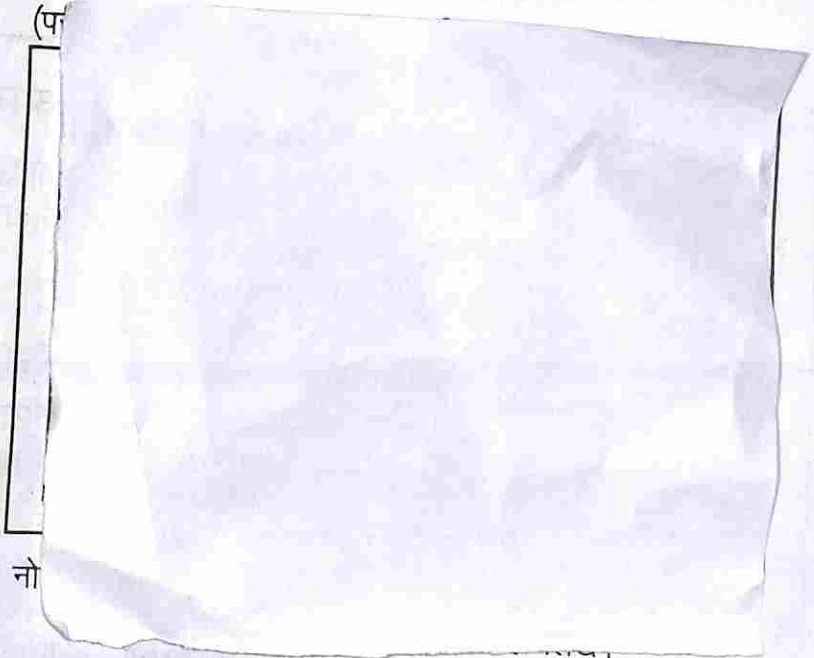
प्रश्नवार प्राप्तांकों की सारणी (परीक्षक के उपयोग हेतु)			
प्रश्नों की क्रम संख्या	प्राप्तांक	प्रश्नों की क्रम संख्या	प्राप्तांक
1	18	19	4
2	5	20	4
3	12	21	1
4	2	22	
5	2	23	
6	2	24	
7	2	25	
8	2	26	
9	2	27	
10	2	28	
11	2	29	
12	2	30	
13	2	31	
14	3	योग	79
15	3	प्राप्तांकों का कुल योग (Round off)	
16	3	अंकों में	शब्दों में
17	3	79	उनासी
18	4		

परीक्षक के हस्ताक्षर

संकेतांक

63071

प्रमाणित किया जाता है कि इस उत्तर पुस्तिका के निर्माण में 60 जी.एस.एम. ईको मैपलिथो कागज़ ही उपयोग में लिया गया है। 181/2026

नो

माध्यम - हिन्दी ☐ अंग्रेजी ☒

विषय Punjabi (भनाची)

परीक्षा का दिन Friday

दिनांक 27/02/2026

नोट :- परीक्षार्थी के लिए आवश्यक निर्देश इस पृष्ठ के पिछले भाग पर उल्लेखित हैं। जिन्हें सावधानी पूर्वक पढ़ लें व पालन अवश्य करें।

परीक्षक हेतु निर्देश :- (1) परीक्षक को उपरोक्त सारणी अनुसार प्राप्तांक भरना अनिवार्य है, अन्यथा नियमानुसार दंडित किया जायेगा।
(2) परीक्षक उत्तर पुस्तिका के अन्दर के पृष्ठों के बायीं ओर निर्धारित कॉलम में लाल इंक से अंक प्रदत्त करें।
(3) कुल योग भिन्न में प्राप्त होने पर उसे पूर्णांक में ही परिवर्तित कर अंकित करें (उदाहरणार्थ: 15 ¼ को 16, 17 ½ को 18, 19 ¾ को 20)

परीक्षार्थियों के लिए आवश्यक निर्देश

1. समस्त प्रश्नों का हल निर्धारित शब्द सीमा में इसी उत्तर पुस्तिका में करना है। विशेष परिस्थिति में अतिरिक्त उत्तर पुस्तिका, उत्तर पुस्तिका भरी हुई होने पर पर्यवेक्षक एवं वीक्षक की अनुशंसा पर ही उपलब्ध कराई जायेगी।
2. प्रश्न-पत्र पर निर्धारित स्थान पर ही अपना नामांक लिखें।
3. प्रश्न-पत्र हल करने के पश्चात् जिस पृष्ठ पर हल समाप्त होता है, उस पर अन्त में "समाप्त" लिखकर अन्त के सभी रिक्त पृष्ठों को तिरछी लाईन से काटें।
4. निम्न बातों का विशेष ध्यान रखें अन्यथा अनुचित साधनों की रोकथाम अधिनियम के तहत कार्यवाही की जा सकेगी:-
 - (i) उत्तर पुस्तिका के ऊपर/अन्दर तथा प्रश्नोत्तर के किसी भी भाग में चाही गई सूचना के अलावा अपना नामांक, नाम, पता, फोन नम्बर अथवा पहचान की कोई अन्य प्रकार की सूचना आदि अंकित नहीं करें अन्यथा "अनुचित साधनों के प्रयोग" के अन्तर्गत कार्यवाही की जावेगी।
 - (ii) उत्तर पुस्तिका के पृष्ठों को फाड़ें नहीं। उत्तर पुस्तिका के मुख पृष्ठ पर अंकित संख्या के अनुसार पृष्ठ पूरे होने चाहिए। परीक्षार्थी उत्तर पुस्तिका प्राप्त करते ही पृष्ठ संख्या जांच कर लें यदि पृष्ठ कम/अधिक या क्रम में नहीं हैं तो वीक्षक से तुरन्त बदलवा लें।
 - (iii) परीक्षा केन्द्रों पर पुस्तक, लेख, कागज, केल्व्यूलेटर, मोबाईल, पेजर आदि किसी भी प्रकार का इलेक्ट्रॉनिक उपकरण तथा किसी भी प्रकार का हथियार आदि ले जाना निषेध है।
 - (iv) वस्त्र, स्केल, ज्योमेट्री बॉक्स पर कुछ न लिख कर लावें। टेबल के आस-पास कोई अनुचित सामग्री नहीं होनी चाहिए, इसकी जांच कर लें।
 - (v) अपनी उत्तर पुस्तिका/ग्राफ/मानचित्र आदि परीक्षा भवन से बाहर ले जाना दण्डनीय अपराध है, अतः परीक्षा समाप्ति पर उत्तर पुस्तिका वीक्षक को बिना सौंपे परीक्षा कक्ष नहीं छोड़ें।
5. उत्तरों को क्रमानुसार एक ही स्थान पर लिखें। प्रश्न क्रमांक भी सही अंकित करें, अन्यथा दण्ड स्वरूप परीक्षक को 1 अंक कम करने का अधिकार है। बीच में उत्तर पुस्तिका के पृष्ठ रिक्त न छोड़ें। गणित विषय के लिए रफ कार्य उत्तर पुस्तिका के अंतिम पृष्ठों पर करें तथा तिरछी रेखा से काटें।
6. जहाँ तक हो सके प्रश्न के सभी भाग के उत्तर, उत्तर पुस्तिका में एक ही स्थान पर अंकित करें।
7. भाषा विषयों को छोड़कर शेष सभी विषयों के प्रश्न-पत्र हिन्दी-अंग्रेजी दोनों भाषा में मुद्रित हैं। किसी भी प्रकार की त्रुटि/अन्तर/विरोधभास होने पर हिन्दी भाषा के प्रश्न को ही सही माना जाये।

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंक

प्रश्न
संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

213-8

1.

Ans

- 1- (i) (अ) मिमबी
- 1- (ii) (म) डाहि गुग्गम जी
- 1- (iii) (म) हे मरीग मेरिआ
- 1- (iv) (डि) रुंध
- 1- (v) (अ) गल्ली रा मीउ
- 1- (vi) (ए) जग्गीउ ईर
- 1- (vii) (ए) 52 मीघर 1925
- 1- (viii) (अ) घिबनेर
- 1- (ix) (डि) अगुडा अगंधी
- 1- (x) (ए) रभूर सिप्प ने

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंक

प्रश्न
संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

1-

(xi)

।स। प्रेमी रे निघाटे

1-

(xii)

।अ। रुनहं

1-

(xiii)

।स। रुमे रा हुमे

1-

(xiv)

।उ। रुधाघी

1-

(xv)

।ए। 3

1-

(xvi)

।स। आरु

1-

(xvii)

।अ। अरुची

1-

(xviii)

।अ। अरु

18

2.

Ans

1-

(i)

असां उट सजि दी लाहि

1-

(ii)

मिखा मिष - मिखा मिष

1-

(iii)

प्रेमी रे निघाटे

0-

(iv)

हउन उरु नां पे

ਪਰੀਖਕ ਦੁਆਰਾ
ਪ੍ਰਦਤ ਅੰਕਪ੍ਰਸ਼ਨ
ਸੰਖਿਆ

ਪਰੀਖਾਰੀ ਉੱਤਰ

+ (v)

ਮਨਾ ਰਹਨਾ

+ (vi)

ਆਮਰ

(5)

3.

Ans:

+ (ii)

ਲਾਟਾਂ (ਗਾ ਮੁਰੀ) ਅਨੁਸਾਰ ਟਕਤਾਗੀ ਮਨੁੱਖ ਉਹ ਤੇ
ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਸੰਤ ਕਨਾ ਦਾ' ਸੇਨ ਖਾਖਤ ਪੁੰਨਾ ਹੈ।

+ (iii)

ਸਰਬ ਨੂੰ ਅਸਫਾਰੀ ਸਨੇਰ ਰਾਹੀਂ ਜਾਨੂੰ ਸਿਖਿਆ ਦਿਤੀ ਗਈ
ਤੂੰ ਤੀਂ ਰਬ ਨੇ ਸਿਖਾਨਵਾਨ ਧੌਰੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸਰਬ ਦੇ ਘਰ
ਸਜ਼ਰੀ ਦੇ ਰਸੇ ਲਾਇਆ ਤੇ ਉਂ ਇਹ ਸਥਾ ਰਬ ਦੇ
ਭਾਵੇ ਨਾਲ਼ ਰੀ ਤੇ ਰਿਗਾ ਤੇ। ਖਰ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕੀਜਾ
ਸਰਬ।

+ (iii)

~~ਸਰਬ~~ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਰਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਰਵਿ ਧੜਮੀ ਧੰਜਾਧ
(ਧਾਰਿਸਤਾਨ) ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈ ਧੰਜਾਧ (ਗਿਰਿਸਤਾਨ) ਦੇ
ਦਾਹਨ ਦਾ ਜਿਰਾ ਰਰਾ ਤੇ।

+ (iv)

ਰੁਬ ਰਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਤੈਰ ਲਿਖੇ ਰਿਸਤਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਆਏ
ਹਨ :

↳ ਸਾਂ, ਪੁੱਤ, ਧਾਧਾ, ਦਾਦੀ, ਨੂਗ, ਧਿਆਂ,
ਭਰਾ, ਯਾਰਾ ਅਤੇ ਖੇਮਿਰਾ।

P.T.O

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंक

प्रश्न
संख्या

नम्र लिखनी

परीक्षार्थी उत्तर

(v)

ਨਾ ਤਿਸੁ ਤਾਹਿ ਚਰਖੜਾ ਸਾਧਰੁ ਵਿਚੁ ਭਾਇ
ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਅਖਰਾਰੁ ਦਿਸਾਨੁ ਵਾਜੇ ਤੇ
ਅਰਮਾਨੁ ਫਰਮਾਸੁ ਤ ਅਰਿਤਘਰੁ। ਸਨੁਅ ਦੀ
ਗੱਲ ਰਹੈ ਜਨ।

(vi)

ਗੰਗਾਦੀਨੁ ਘਾਟੁ ਘਾਟਾਉਣੁ ਵਾਜਾ ਰਸਮੁ ਰਾਗਿਗਰੁ
ਸੀ ਜੋ ਤੇ ਘਾਟੁ ਘਾਟਾਉਣੁ ਜਾ ਰਸੇ ਰਾਗਾ ਸੀ।

(vii)

ਸੇਨਾ ਸਾਹਿਬ ਯੇ-ਸਾਹਿਬਾ ਜਾ ਭਧਾ ਦਿਸੁ ਪੁਇ
ਆਖਰੇ ਜਨ ਰਿਉਰੀ ਤਿਸੁ ਭਧੇ ਵਿਚੁ ਪੁਇ ਗੱਲ
ਲਹੀ ਸੀ ਰਹਿ ਗਿਸਾ ਸਾਧੇ ਆਖਰੇ-ਆਖਰੇ ਰਸਮੇ
ਵਿਚੁ ਸਗਲੁ ਸਨ। ਸੇਨਾ ਸਾਹਿਬ ਅਜਿਹੇ ਥੇ
- ਰੋਹਰੇ ਭਿਧੇ ਨੂੰ ਯੇ-ਸਾਹਿਬਾ ਜਾ ਭਧਾ ਆਖਰੇ
ਜਨ।

(viii)

ਸਾਂਝੀ ਰਥੇ ਜਾ ਝਗੜਾ "ਰਸਮੁ ਸਿਧੁ ਤੇ ਰੁਧਾਗੁ
ਸਿਧੁ" ਦੇ ਵਿਚਾਰੁ ਸੀ ਰਿਉਰੀ ਰਸਮੁ ਸਿਧੁ
ਰਿਵਾਜੁ ਰਹੈ ਪੁਇ ਰੁਧਾਗੁ ਤੇ ਰਾਧੇ ਸੰਗੁ
ਗਿਸਾ ਧਰੁ ਰੁਧਾਗੁ ਰਿਸੇ ਦਿ ਪਿਠੇ ਉਤੇ ਰਥੇ
ਘਾਟਾਉਣੁ ਪੁਇ ਤਿਆਰੁ ਲਹੀ ਸੀ।

(ix)

ਸਗਰੁ ਜਾ ਰੁਤਨ "ਰੇਲੇ ਤੇ ਰਿਧੇ" ਨੇ ਰਿਤਾ ਸੀ
ਰਿਉਰੀ ਜਿਹੜੀ ਜਸਮੀਨੁ ਰੇਲੇ ਤੇ ਰਿਧੇ ਨੇ ਰਹਿੰਦੇ
ਲੇਣੁ ਜਾ ਸੋਰਾ ਰਿਤਾ ਸੀ ਤਿਸਾਗੁ ਨੇ ਭਾਵੁ
ਵਾਜਾ ਤੇ ਆਗਿਰੁ ਪੁਇ ਸੀ। ਤੇ ਉਹੁ ਉਸ ਤੇ
ਘਟਲਾ ਲੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंक

प्रश्न
संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

(X) उत्तर :- सग हिन निरल हलिआ भूलीयां हे
हिरेंठ निहू गरी मल्ल आयर उदा
उ दिवाग हे हने आगे भूगद रररा
हे उरल हे उत्तर आयर गल।

(xi) मरागर हा हिरेंठ मल्ल - 'मरागर'।

(xii) अरल - हान्नी, दिमाग, गिआल

अंश - अ

4. उत्तर :- हे हा हिरेंठ मल्ल हे - 'मिउरडा' हा
मल्ल हे।

5. उत्तर :- हे हा मल्ल मल्ल हिरेंठ गरी हे ही मली
मल्ल रररा हे उा नां उा मल्ल हे मल्ल हे नां
हे हडा।

6. उत्तर :- हे हा मल्ल मल्ल हरी मल्ल हने-मल्ल
हिरेंठ हे उदा ही मल्ल हे।

P.T.O

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंक

प्रश्न
संख्या

प्रश्न विवरण

परीक्षार्थी उत्तर

7

Ans

मँचा मिठर सटੀਵੀ ਘੁਸੀਨਤਾ ਤੇ ਘੋਰਨਾ ਦਾ ਸੱਸਾ ਪੁਰਾ
ਏ।

8

Ans

ਜੀਵ - ਘਾਹੀ
ਅਨੁਭਵ - ਤਜਰਬਾ / ਸਹਿਮਤ
ਨਕਸ਼ੇ -- ਜਾਗਰਤ
ਘੁਸੀਨਤਾ - ਘੁਸੀ

9

Ans

ਰਹਿਤੋਰੀ (ਅਮਿਤਾ ਮਿਤਮ) 1947 ਵਿੱਚ ਤਾਰਤ-ਘਰ
ਦੀ ਫੰਡ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੋ ਸਾਨਵੀ ਰਤਾਇਆਸਾ ਨੇ
ਵੱਖਰੀ ਪੈਦਾਵਾਰਿਸ਼ ਸਾਹ ਨੇ ਪਾਇ ਰਹੀ ਤੇ ਉਹ ਸਮੇਂ
ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਖੇਤਰ ਤੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਧਾਰ ਪਛਾਉਣ
ਲਾਇ ਆਖਰੀ ਤੇ।

10

ਇੰਨੇ ਵਾਰ ਲਾਨ ਵਾਡਿਆ ਧਿਛੋ ਰਿਸੇ ਜੱਟ ਦੇ ਕਰੇ ਤੇ
ਘੋਰਾ ਸੀ ਉਥੇ ਇੰਨੇ ਸਭੇ ਤਰੀ ਚਰੀ ਤੇ ਜਾ ਰਿਸਾ
ਸੀ ਲਾਨ ਨੇ ਧਾਡਿਆ ਤੇ ਉਹ ਤਰੀ ਚਰੀ ਰਿਸੇ ਤੇ
ਆਇਆ ਤੇ ਤੇ। ਸਭੇ ਨੇ ਸਭਾਵਾ ਜਾਵਾਦਾ ਦਿੱਤਾ।
'ਇਥਾਲ ਦੇ ਅਲਵਾਜ਼ੇ ਤੇ' ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਲਾਨ ਨੇ
ਧਾਤੁ ਗੱਸਾ ਆਇਆ ਰਿਉਰੀ ਅਲਵਾਜ਼ਾ ਤੇ ਸਾਡੀ
ਸੀ ਧਰ ਨਾਂ ਇਥਾਲ ਵਾ ਵਕੌਰਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ
ਅਭਰੇ ਤੇ ਦਾ ਟੁੰਮਲਾ ਰਹਿ ਲਿਆ।

ਪਰੀਖਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਤ ਅੰਕ	ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰਖਿਆ	ਪਰੀਖਾਰਥੀ ਉੱਤਰ
--------------------------	-----------------	---------------

11.

Ans.

ਉਹੀ ਮਾਸ਼ਰਾ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਹਾਇ ਉਹੀ ਤਲਵੰਡੀ,
ਜਿਲ੍ਹਾ ਸੇਖੋਪੁਰ (ਥਾਸਮਤਲ) ਵਿਖੇ 1459 ਈ. ਵਿੱਚ
ਜਨਮਿਆ। ਆਪ ਦੀ ਸਾਡਾ ਦਾ ਨਾਂ ਦੀਬੀ ਨਾਥ ਤੇ
ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਦਾਦਰ ਜੀ ਸੀ।

12.

Ans.

ਸ਼ਾਇਰ ਉਪਨਾਮਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਸਿੱਖੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਨ :

ਸੁਰਤਮਰ, ਸਾਨਸਾ, ਧਰਮਿਆਲਾ, ਸੁਖਿਆਲਾ,
ਦੀਬੀਤਾ, ਦਿੱਲੀਪੁਰ, ।

13.

Ans.

ਜੱਗ :

→ (ਸੰਸਾਰ) : ਇਸ ਜੱਗ ਦੇ ਉਤੇ ਸੁਖ ਦਾਗੁਤ ਘਾਟ
ਹਨ।

→ (ਦਲਾਹ) : ਉਸ ਨੇ ਆਪ ਜੱਗ ਦਿਤੀ ।

ਭੰਡੀ :

→ (ਜ਼ਰਫ਼ੀ) : ਗੁਰੂ ਨੇ ਸੇਧੇ ਭੰਡੀ ਸਾਗੀ ।

→ (ਸਿੱਖੀ ਪਰੀਤ) : ਸਾਸਟਰ ਨੇ ਰਾਖਿ ਉਤੇ ਭੰਡੀ ਪਾਉਣ
ਪਾਇ ਰਿਤਾ ।

ਪਰੀਖਕ ਦੁਆਰਾ
ਪ੍ਰਦਤ ਅੰਕ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ
ਸੰਖਿਆ

ਸਮਾਂ 15 ਮਿੰਟ

ਪਰੀਖਾਰੀ ਉੱਤਰ

ਭੰਡ - ੮

14.
ਅਸ

(3)

ਮਿਸ਼ਨ ਰੁਚੇ ਸਗਲਿਆ ਸੁਖਦ "ਮਾਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ" ਦਾ
ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪੈਰੋਕੀ ਤਾਹ ਦਿ
ਪੈਰੋ ਸਾਨੂੰ ਵਡਿਆਇ ਤੇ ਦਿਖਾਏ ਦੀ ਨਿਮਰਤਾ ਨੇ
ਕਰੋ ਤੇ ਸਨ ਦਿੱਤ ਸੱਚੀ ਨਿਮਰਤਾ ਧਾਰਣ ਕਰਦੀ
ਚਾਹੀ ਤੇ ਨਿਮ ਤੇ ਸਦਾ ਗੁਣਾ ਦਾ ਤੁਤ ਹੈ।

BSER-18/2026

15.

(3)

ਜਾਪਾਨ ਦੇਸ ਦੇ ਫ਼ੋਰ ਤਾਹਤੀਆ ਦੇ ਸੁਰਾਖਲੇ ਤੇਸ
ਦਿੱਤ ਸਨ ਦਾਬੇਗ ਲਾਉਣੇ ਹਨ। ਉਤਸਾਹਗਾਹਤ
ਸਿਆਲਾ ਤੇ ਸਾਨੁਮਿਰ ਚੰਗਤਾਦਿਖਾ ਬੋਲਾਂ ਕੇ ਰਹ
ਦੀ ਦਿਗੁਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਉਤਾ ਨੇ ਕਾਮਧਾਰੀ
ਅਚਰ ਰਿਹਤ ਦਿੱਤ ਮਿਲੇ ਹੋ ਸੁਖ ਤੇ ਹੀ
ਦਿਗੁਨ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤੇ ਉਹ ਰਿਸੇ ਦਾਦ - ਦਿਵਾਰ
ਦਿੱਤ ਧੋਣ। ਉਤਾ ਦਾ ਸੁਨਣਾ ਤੇ ਰਿਸੇ ਸਿਨਾ ਨੇਣਾ
ਧਾਣਾ ਲਾਲ ਰੰਗ ਮਿਸ਼ਨਿਆ ਨਾ ਸੁਣਾ ਉਸ ਨੇ
ਧੋਮਤਲੁਖ ਦਿਖਾ ਗਲਾ ਰਹੇ ਤੇ ਰਿਸੇ ਗਾਹਾਦਿਖਾ
ਨਾਏ। ਦਿਗੁਨਾ ਗਾਹਾ ਰਹੇ ਹੀ ਨਾਧਾਨ ਦੇ ਫ਼ੋਰ
ਤਾਹਤੀ ਲੋਕ ਤੇ ਅੱਗੇ ਸਨ।

P. T. 0

16.

Ans

ਗੁਨਮੰਥਾਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸਾਹਜ਼ਾਬਤ ਰਿਲਾ ਏ ਜਿਓੜ

ਤਿਉ ਜਾਂ ਦੇ ਰਿਖੇ ਦਿਖਾ ਹਿਮੇਸਤਾਹਾਂ ॥

ਬਿਉੜਾ ਰਾ ਰਿਖਾ ਗਾਨਮਧਾਨ ਦੀ ਨਹੀ ਸਮਧਰਤ ਭਾਗਤ
 ਦਾ ਮਨ ਤੇ ਮਾਗਤ ਪੂਰਤ ਰਿਖਾ ਏ। ਇਹੋ ਰਿਖਾ
 ਅਗਵਲੀ ਮਰਧਤ ਮਾਨਾ ਦੇ ਉਤੇ ਧਾਰਿਆ ਪੈਇਆ ਏ।
 ਇਨ੍ਹਾਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਮੁੱਢਲਾ ਹੀ ਦੇ
 ਗਾਨੇ ਬਿਉਰਗਾਰੇ ਸੋਗਧਾ ਨੇ ਰਾਵਾਇਆ ਮੀ ਸੁਤਈ
 ਸੁਤਾਧਾਰੀ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸੇ। ਇਹੋ ਰਿਖੇ ਮੈਰੇ ਹੁਣੇ ਤੇ
 ਮੈਰੇ ਰੀ ਗਾਨਧਾਨੀ ਦੀ ਰਿਗ। ਇਸ ਰਿਖੇ ਨਾਲ
 ਤਿਲ ਅਤਿਗਮਰ ਮਾਰੇ ਮਨੇ ਦੇ ਮਨ। ਧਾਰਿਆ
 1303 ਵੀ ਇਹੋ ਆਨਾ ਉਹੀ ਚਿਲਨੀ ਦੇ ਹਮਲੇ ਸਮੇਂ
 1534 ਵੀ ਇਹੋ ਸਾਗਲ ਧਾਰਸਾਗ ਧਾਰਸਾਗ
 ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਆ। 1567 ਵੀ ਇਹੋ ਸਾਗਲ ਧਾਰਸਾਗ
 ਧਾਰਸਾਗ ਦੇ ਸਮੇਂ।

ਸਿਮ ਰਿਖੁ ਦਾ ਘੋਗ ਧਾਗੁ ਤੁਹਾ ਤੇ ਤੇ ਸਿਮ ਰਿਖਾ ਰਿਖਾ
 ਧਾਗੁ ਮਨਾਧਾਗੁ ਤੁਹਾ ਸਿਮ ਤੇ ਤੇ ਸਿਮ ਰਿਖਾ ਰਿਖਾ
 ਸਿਮ ਰਿਖਾ ਤੇ ਸਿਮ ਦਾ ਮਨਾ ਤੇ ਹਯੋ ਆ ਰਮਣ ਸਿਮ
 ਹਿੰਦ ਧਾਗੁ ਰਿਖਾ ਤੇ ਸਿਮ ਰਾਹੀਂ ਮਨਮਣੀ ਦਾ ਸਾਗਿਖੁ ਪਾ

P.T.O

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंक

प्रश्न
संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

17

Ans:

रहता गा झूठ साही हा मच्च याउर ये
रहताये हे नमिउर उभर दिखती उठ लिखी
उक ६

(i) सहाय्यी : रहताये सहाय्यी सिमम हा धीरा ये
उर आघरे सहाय्यी प्रति जी नंगर
हा रहल उठ रिहा ये।

(ii) लिखत हिंर चोट : रहताये हे नंगर हे रहल
हाये अगिला जी अडा मी अर
उसरी लिखत हिंर चोट मी उ
उर चारु मी हे नंगर उसरी
रमते हिंर उठ चाह। उ नंगर ही
पग हल हे उर आघ रे चुले उ
हागहा चारु मी।

(iii) प्राप्ती : उस हे नमील हा प्राप्ती ही
मी उर नंगर ही 15 प्रमाण नमील
हे आघ ही 10 प्रमाण नमील हिंर
रहा रे 25 प्रमाण हा मालिख घर
हा चारु मी। इस रहर जी
उर आघरे उठम हे नंगर ही
मरोमा हि पक विग मी।

P.T.O

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक	प्रश्न संख्या
----------------------------	---------------

परीक्षार्थी उत्तर

भंड - म

18.
Ans.

(i) प्रश्न प्रसींग :-

→ उपर्युक्त रात्रि ठेठा साडी ਧੰਜਾਈ ਦੀ ਧਾਰਪ੍ਰਸਤਰ 'ਸਾਹਿਤ ਸਹਾਇਆ' ਵਿੱਚ ਦੱਸਾ "ਘਰੀ ਗਾਮ ਜਾਤੁਰ" ਰੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਰਹਿਤ। (ਸਾਡੀ ਜਿਉਣ ਦੀ ਰੁੱਖੀ) ਇਸ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਸਾਨੂੰ ਧਰਮਧਰ ਸਾਡੇ ਨੂੰ ਫੜੇ ਦੇ ਆਤਮਿਕ ਸਾਡੇ ਗਾਇਨ ਦਾ ਮਨੋਰਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

(ii) ਵਿਆਖਿਆ : ਰਹਿ (ਘਰੀ ਗਾਮ ਜਾਤੁਰ) ਆਖਦੇ ਹਨ ਦੀ ਨੇ ਉਸੀ ਸਾਡੇ ਨਿੱਚੇ ਸਤੇ ਰਹਿਣਾ ਜਾਤੁਰੇ ਤੇ ਆਏ ਸਾਡੀ ਜਿਉਣ ਨਿਉਣਾ ਜਾਤੁਰੇ ਤੇ ਤੇ ਆਏ ਰਹਿਣੀ ਆਮਿਗ ਦੇ ਦਸ ਨਹੀਂ ਧੋਣਾ ਜਾਤੁਰਾ ਹੈ। ਰਿਉਰੀ ਇਸੇ ਦੀ, ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਹਲਕੇ ਧੋਣ ਤੇ ਵਧਿਆ ਤੇ ਰਹਿਣਾ ਦੇ ਹਲਕੇ ਤੇ ਰਹਿਣੇ ਹੈ। ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਧਰਮਾਨੀ ਰਹਿਣ ਤੇ ਸਾਡੀ ਦੇ ਲੋਕ ਦੀ ਮਰ ਜਾਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੁਲਾਮੀ ਹਰਮਾ ਆਖਣਾ ਹੁਣ ਮਿਲੇ ਉਤੇ ਰੱਖੇ ਤੇ ਧੋਣ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਤੁਰਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਲਿਖਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंक

प्रश्न
संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

(iii)

ਇਸ ਰਹਿਤ। ਇੱਕ ਰਹਿ ਸਾਨੂੰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁਣਾ ਤੇ ਹੀ
ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਸਿਵਲ ਸਵੈਸੇਵਕਾਂ। ਇੱਕ ਸੁਨਾਗਨਾ
ਚਾਹੁਣਾ ਤੇ ਕਿਉਂਕੀ ਸੁਨਾਮੀ ਇੱਕ ਧੁਰਾਧਰ ਸੁਖ
ਦੇਸ਼ ਮਿਲ ਸਾਡੇ ਧਰ ਆਉਂਦੇ ਸੁਖ ਤੇ ਸੰਤੋਖ
ਰਹੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ।

(iv)

ਬੰਦੀਸ਼ - ਰਹੀ
ਅਨਾਮੀ - ਬਾਹਰਲੀ
ਨਿਰੰਕਾਰ - ਨਿਰੰਕਾਰ
ਮਨ - ਮਨ / ਰਹਿਤ

4

19.

Ans.

ਬੇਨਤੀ ਧਰ

.....

P.T.O.

ਪਰੀਖਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਤ ਅੰਕ	ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰਖਿਆ	ਪਰੀਖਾਰੀ ਉੱਤਰ
		27 ਫਰਵਰੀ 2026 ਮੋਹਾ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਮਾਧੂ ਅਧਿਆਪਕ ਸਿੰਘ, ਮੋਹਾ ਸਰਕਾਰ ਬਿਜੈਨਗਰ।
1		ਵਿਸ਼ਾ - ਭੋਜਨ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਲੇਟ ਲਈ ਘਤਰ। ਸ੍ਰੀ ਮਾਧੂ ਸਿੰਘ। ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਾਮਾਤ ਦੁਆਰਾ ਦਾ ਵਿਧਾਨ ਲਈ ਹਾਂ। ਮੇਰੀ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਦਾ ਵਿਧਾਨ ਆਗੇ ਸਮੇਂ 13 ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਘਤਰ ਹੈ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਛੁੱਟੀ ਨਹੀਂ ਲਿੱਤੀ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ ਮੇਰੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਰੁਮਾਂ ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਘਰਾਨੇ ਦੁਆਰਾ ਮੇਰੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰਤ [7 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 14 ਮਾਰਚ] ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ।
2		ਆਪਣੀ ਹੋਰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲਿੱਤੀ ਨਾਵਾਂ। ਆਪਣੀ ਹੋਰ ਬੇਨਤੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ। ਧੰਨਵਾਦ !
1		ਆਪਣੀ ਹੋਰ ਅਧਿਆਪਕ ਸਿੰਘ ਨਾਂ - ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਮਾਤ - 10ਵੀਂ

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक	प्रश्न संख्या	परीक्षार्थी उत्तर
-------------------------------	------------------	-------------------

(ii) ਮਸੇਰੀ ਰਚਰ ਤੇ ਭਾਵ :-

- नमों की रहर उ आह है - "जग हिंद वमी है उस
 के लिये गीत समों (उड़े रहता) नहें जग हिंद वमी
 उस के लिये गीत समों (उड़े रहता) नहें जग हिंद वमी
 समों की रहर गंभी नहें है। दगदगान हिंद नहें
 समों, चप गीत उ इसमें धोड़न की गंभी रहने
 उ हिंद गीत उ अगाध लहरता उ इस हा मगी
 उ अगाध रहता नहें लहर आह उ मगी है मराधन
 समों की रहर दगदगी रहने नहें हिंदी उ गंभी रा
 मराधन उ हिंद लहर आह लहर नहें नहें नहें नहें नहें नहें
 उ इस नहें हिंद दगदगी गंभी रहने हिंद गंभी
 नहें। मगी मगी चप गीत समों की रहर रहने
 गंभी उ आह इस वा मगी हिंद मराधन रहता चगीरा
 है। हिंद अंतर दगदगी रहने।

(iii) ਸਾਂਝੇ ਦੀ ਕੁਝ ਵੀ ਰਾਇ ਨਹੀਂ :

→ समी की खर हाथे हिम रती है रते ही नालर घासी
हिम रती नगी रगता येरा, उसा रे हिम चनेर रेही
गुहा ना भादे जल गिहें चिमाग, मिउडा, भुम, मील
मिउंच नासी। उग घांरा नो समी की खर रगता
ये उग मजिक् गुडाया उ रेही गुहा रा यशमह
रगह हाथे घट नारा ये। समी की खर रगह हाथे
हिम रती हिम माघ, र रुम उ भुम च नांन ये
उ हिम रती घट नारा ये। उग यशमह नांन ही
भुम नारा ये साउ नांन की उचाहिना है याउह

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक	प्रश्न संख्या	परीक्षार्थी उत्तर
-------------------------------	------------------	-------------------

(੫੧) ਸਰਸੀ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਰਹਿਣ ਤੇ ਪਾਣੀ :

→ ਜੇ ਧੰਨਾ ਸਾਮਾਂ ਦੀ ਰੱਬ ਕਰੀ ਰਬਾ ਸਾਮਾਂ ਦੀ
ਉਸਾਰੇ ਰੱਬ ਕਰੀ ਰਬਾ। ਉਹ ਧੰਨਾ ਸਾਦੇਦ ਤੇਰੀ
ਗਿਰਾ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦਿੱਤੇ ਰੱਬ ਦੀ ਸੀਤੋਂ
ਅਪਣੇਦ ਕਰੀ ਰੱਬ ਆਉਂਦਾ। ਉਹ ਧੰਨਾ ਸਾਦੇਦ
ਕਰੀ ਤੇ ਆਉਂਦਾ। ਨਾ ਤੇ ਉਸਾਰੇ ਰੱਬ ਸਾਮਾਂ ਸਿਰ
ਪੂਰੇ ਰੱਬੇ ਰੱਬ। ਉਹ ਸਾਦੇਦ ਦਿੱਤੇ ਉਸਾਰੇ ਉਤਰਾ
ਗਿਰਾ ਤੇ ਉਹ ਉਸਾਰੇ ਆਪਣੇ ਸਾਮਾਂ ਭਾਵ ਕਰੀ
ਗਿਰਾ। ਅਜਿਹਾ ਧੰਨਾ ਕਰੀ ਧੰਨਾ ਤੇ ਅੰਤ
ਗਿਰਾ ਨਾਮ। ਤੇ ਉਹ ਰੱਬ ਦੱਸੇ ਰਾਖਤ ਕਰੀ ਰੱਬ
ਆਉਂਦਾ।

मिटर ००

→ समां जिसे कुछि ही लगी रहता है, न चामी जिसे
ही शरत. सम ही शरत लगी रहने का उ। चामी पिंड
गुग नाहागे। माहें अप्रत रस सम' मित्र प्रे रहने
चाहिए गुग उ गॉमे ली मगउउ शिर नैहें चामी
दुपदा चाहिए नै। सम ही शरत शरत लक्षण
चामी समी उ चरत हितमात दृष्ट मरहे
गुग। समर ग हितमात चिआ है सम ही शरत
हिमेश शरत चाहिए नै।

॥ शं कृद्विरा ह्वसा श तद्य रसु
सुधाते ॥ ॥

~~THE END~~

1101 - 79 A
3-12-1
G.3.26

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंक

प्रश्न
संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

BSER-18/12/2026

